

รายงานผลการดำเนินงานโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ จังหวัดอุทัยธานี

๑. ผลการดำเนินโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่จังหวัดอุทัยธานีจังหวัดอุทัยธานี

มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ พื้นที่ ๒ อำเภอ ๓ ตำบล ดังนี้

- อำเภอบ้านไร่ ตำบลแก่นมะกรูด, ตำบลคอกควาย
- อำเภอหนองขาหย่าง ตำบลห้วยรอบ

ตำบลที่เข้าร่วมโครงการ	เกษตรกร	จ้างงาน
ตำบลห้วยรอบ	๖	๓
ตำบลแก่นมะกรูด	๔๔	๒๒
ตำบลคอกควาย	๔๔	๒๓
รวม	๙๒	๔๖

๑) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๙๒ ราย แบ่งเป็น

- เกษตรกรทั่วไป ๙๐ ราย
- เกษตรกรโครงการ ๕ ประสานฯ จำนวน ๒ ราย

๒) มีการจัดจ้างแรงงานเกษตรกรทฤษฎีใหม่ระดับตำบล จำนวน ๔๖ ราย

๓) สนับสนุนแหล่งกักเก็บน้ำ จำนวน ๙๒ บ่อ

๔) การพัฒนาเกษตรกร จำนวน ๙๒ ราย โดยดำเนินการจัดอบรม ๔ กระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

- กระบวนการเรียนรู้ครั้งที่ ๑ : หลักสูตรหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่
- กระบวนการเรียนรู้ครั้งที่ ๒ : หลักสูตรการวิเคราะห์พื้นที่ วางแผนการผลิต
- กระบวนการเรียนรู้ครั้งที่ ๓ : หลักสูตรการรวมกลุ่ม
- กระบวนการเรียนรู้ครั้งที่ ๔ : เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ (ศึกษาดูงาน)

๕) ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๙๐ ราย (เป็นเกษตรกรรายใหม่ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ ๕ ประสานฯ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาก่อน) ดังนี้

- ด้านพืช สนับสนุนพันธุ์ไม้ผล ได้แก่ มะม่วง ทุเรียน ขนุน ส้มโอ มะพร้าว ลำไย เงาะ มังคุด มะขาม ชมพู ฝรั่ง มะยงชิด น้อยหน่า ละมุด กล้วย กระท้อน มะกรูด มะนาว ไข่
- ด้านปศุสัตว์ สนับสนุนพันธุ์สัตว์ปีก (ไก่ไข่) พร้อมอาหาร
- ด้านประมง สนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช (ปลานิล) พร้อมอาหาร
- ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนน้ำหมักชีวภาพปุ๋ยหมักชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ปอเทือง และหญ้าแฝก

๖) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ต้นแบบ จำนวน

๑ กลุ่มคือ กลุ่ม ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ตำบลคอกควาย สินค้าหลัก ทุเรียน สมาชิก ๑๓ ราย พื้นที่ ๓๗.๕ ไร่ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่มฯเรียบร้อยแล้ว

๒. การใช้จ่ายงบประมาณโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔

กิจกรรม	เป้าหมาย (ราย)	ผลการดำเนินงาน (ราย)	งบประมาณ (บาท)			
			ได้รับจัดสรร	การเบิกจ่าย	คงเหลือ	ร้อยละ
การจ้างงาน (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอุทัยธานี)	๔๖	๔๖	๓,๑๔๖,๖๖๐	๓,๑๔๖,๖๖๐	๐	๑๐๐
ชุดสระ (สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี)	๙๒	๙๒	๔,๖๔๖,๗๙๐	๔,๖๔๖,๗๙๐	๐	๑๐๐
การฝึกอบรม (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอุทัยธานี)			๑๘๓,๔๘๕	๖๔,๖๐๐	๑๑๘,๘๘๕	๓๕.๒๑
กระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑	๙๐	๙๒	๗๓,๓๖๐			
กระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ ๒	๙๐	๙๒	๓๗,๗๒๐			
กระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ ๓	๙๐	๙๒	๓๗,๗๒๐			
กระบวนการเรียนรู้ ครั้งที่ ๔	๙๐	๙๒	๓๔,๖๘๕			
การมอบปัจจัยการผลิต						
ด้านพืช (สำนักงานเกษตรจังหวัด อุทัยธานี)	๘๘	๘๘	๑๒๙,๓๖๐	๑๒๙,๓๖๐	๐	๑๐๐
ด้านประมง (สำนักงานประมงจังหวัด อุทัยธานี)	๙๐	๙๐	กรมจัดซื้อจัดจ้าง		๐	๐
ด้านปศุสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด อุทัยธานี)	๘๘	๘๘	๑๒๙,๓๖๐	๑๒๙,๓๖๐	๐	๑๐๐
ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน (สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี)	๘๘	๘๘	๑๒๙,๓๖๐	๑๒๙,๓๖๐	๐	๑๐๐
รับสมัครเกษตรกร (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอุทัยธานี)	๒๐๐	๙๒	๒๑,๐๐๐	๑๑,๒๓๕	๙,๗๖๕	๕๓.๕๐
ติดตามการเนินงานรายแปลง (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดอุทัยธานี)	๙๒	๙๒	๖๒,๗๕๐	๓๐,๔๙๕	๓๒,๒๕๕	๕๐.๒๐
รวมงบประมาณทั้งสิ้น			๘,๔๔๘,๗๖๕	๘,๒๘๗,๘๖๐	๑๖๐,๙๐๕	๙๘.๑๐

หมายเหตุ: ๑) งบประมาณคงเหลือ ๑๖๐,๙๐๕ บาท สิ้นคืนเรียบร้อยแล้ว

๒) ข้อมูลอ้างอิงจากระบบติดตามและบริหารโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่
(<https://ntagops.moac.go.th/>)

๓. การติดตามผลการดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่ อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี

ปัจจุบันเกษตรกรตำบลห้วยรอบ อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี จำนวน ๖ ราย ยังดำเนินกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ปลูกพืชผัก ไม้ผล และเลี้ยงสัตว์ โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี สำนักงานประมงจังหวัดอุทัยธานี สำนักงานพัฒนาที่ดินอุทัยธานี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการในโครงการฯ ร่วมกันลงพื้นที่ติดตามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยสรุปแต่ละด้านดังนี้

กิจกรรม	ผลการติดตาม
แหล่งน้ำ	ขนาดสระเก็บกักน้ำที่ขุดให้เกษตรกรแต่ละรายมีขนาดระหว่าง ๓-๕ ไร่ ส่งผลให้มีศักยภาพเก็บน้ำในช่วงฤดูฝนเพื่อสำรองใช้ในช่วงฤดูแล้ง ปริมาณมากเพียงพอต่อการปลูกพืชผัก และไม้ผลบริเวณรอบๆ ขอบสระได้ตลอดช่วงฤดูแล้ง และยังเหลือบางส่วน ช่วยเสริมการปลูกข้าวในช่วงที่เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงในระยะเริ่มปลูก และระยะเริ่มออกรวง ลดความเสียหาย ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่ประสบปัญหาขาดทุนเนื่องจากผลกระทบจากฝนทิ้งช่วง หรือภัยแล้ง
ด้านพืชและด้านการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการเพาะปลูก	เนื่องจากโครงสร้างของดินกั้นบ่อบริเวณขอบสระมีลักษณะเป็นดินเหนียวปนทรายแข็ง น้ำซึมผ่านได้ยากเมื่อฝนตกชุกเนื้อดินด้านบนจะมีลักษณะเหลวเป็นโคลนส่วนข้างล่างน้ำไม่สามารถซึมผ่านได้ ไม้ผลที่ปลูกมักประสบปัญหารากเน่า เมื่อน้ำดินแห้งเนื้อดินจะแน่น รากพืชไม่สามารถขยายได้ส่งผลให้พืชชะงักการเจริญเติบโต แคระแกร็น และตายในช่วงระยะ ๑-๒ ปีแรก จะเห็นว่าไม้ผลที่ปลูกในแต่ละแปลงมักจะตายเป็นส่วนใหญ่ ที่เหลือรอดมีจำนวนน้อยต้น แนวทางที่เกษตรกรแก้ปัญหาโดยใช้ อินทรีย์วัตถุ เศษหญ้า และปุ๋ยคอกคลุมหน้าดินบริเวณโคนต้น ตักน้ำรดหรือวางระบบน้ำทุกๆ ๒-๓ วัน ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย ๓-๕ ปี จึงจะเริ่มเห็นผล เริ่มให้ผลผลิต หรือบางรายปลูกไม้ยืนต้นที่ทนแล้งเป็นพืชแซมเพื่อสร้างร่มเงาให้กับไม้ผลในระยะเริ่มต้นและเศษใบไม้ที่ลางจะเป็นอินทรีย์วัตถุเพื่อปกคลุมหน้าดินบริเวณขอบสระ
ด้านปศุสัตว์และด้านประมง	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยที่สนับสนุนระยะเริ่มต้น ไก่ไข่ ผลผลิตที่ได้นำมาเป็นอาหารบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก ที่เหลือนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เล็กน้อย - เกษตรกรนำปลาที่ได้รับส่งมอบเลี้ยงในสระ และได้นำผลผลิตบางส่วนมากบริโภคในครัวเรือน ทำให้สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท/ปี - ปัจจุบันยังมีน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงปลา และผลผลิตที่เหลือยังไม่ได้จำหน่าย ซึ่งหากจับจำหน่ายจะสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรได้ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท
ด้านการพัฒนาอาชีพและการตลาดการรวมกลุ่ม	จากการลงพื้นที่ติดตามในช่วงระยะเริ่มดำเนินโครงการในช่วง ๑-๒ ปีแรก เป็นช่วงที่เกษตรกรเริ่มเรียนรู้ปัญหาทั้งด้านการปลูกพืช การปรับปรุงบำรุงดิน และการเลี้ยงสัตว์ จึงยังไม่เกิดรายได้ โดยเฉพาะโครงสร้างของดิน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในระยะยาว เกษตรกรต้องใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงโครงสร้างดินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดว่าจะต้องใช้ระยะเวลาต่อเนื่องกันถึงอย่างน้อย ๕ ปี จึงจะเริ่มให้ผลผลิตที่เป็นรายได้จากพืช ผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น ผลผลิตที่ตกเกรด หรือผลพลอยได้นำมาเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ เกิดการเกื้อกูล เกิดรายได้หมุนเวียนในแปลง จึงจะสามารถสร้างระบบรวมกลุ่มการผลิต และตลาดในชุมชนให้เกิดขึ้นได้

(นายวิรัช ฉายาประเสริฐ)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร

ภาพกิจกรรมติดตามแปลง

